

ISSN: 2146-1961

Yalçın, E., Ayyıldız, P., Kınalı, G., & Şengil, A. Z. (2024). Yenilikçi ve Çağdaş Bir Beceri Modeli: Makale Esaslı Kitap Okuma Tekniği (MEKOT), *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(55), 84-95.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4447>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

YENİLİKÇİ VE ÇAĞDAŞ BİR MODEL: MAKALE ESASLI KİTAP OKUMA TEKNİĞİ (MEKOT)

Ekrem YALÇIN

Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara, Türkiye, ekrem.yalcin@ankaramedipol.edu.tr
ORCID: 0009-0008-2101-6710

Pınar AYYILDIZ

Doç. Dr., Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara, Türkiye, pinar.ayyildiz@ankaramedipol.edu.tr
ORCID: 0000-0002-2644-7981

Gökhan KINALI

Bilgisayar Mühendisi, Qualcomm Germany, Frankfurt, Almanya, goekhan@kinali.de
ORCID: 0009-0007-5923-6594

Ahmet Zeki ŞENGİL

Prof. Dr., Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara, Türkiye, ahmetzeki.sengil@ankaramedipol.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6522-9648

Gönderim tarihi: 11.12.2023

Kabul tarihi: 12.02.2024

Yayın tarihi: 01.03.2024

Öz

Okuma, insanların bilgi edinme, düşünme yeteneklerini geliştirme ve kültürel açıdan zenginleşme sürecinde kritik bir rol oynamaktadır. Kitaplar, bu anlamda, yıllardır insanlığın bilgi birikimini, deneyimlerini ve sanatını aktarma aracı olmuştur. Son yıllarda dijitalleşmenin ve kısa metinlerin yaygınlaşmasının düzenli kitap okuma alışkanlıklarını olumsuz etkilediği görülmektedir. Bununla birlikte makale okuma, günümüzde hızla değişen bilgi çağında kritik bir beceri haline gelmiştir. Makaleler, okuyuculara spesifik konular hakkında derinlemesine bilgi edinimi sağlar ve güncel araştırmaları takip etme olanağı sunar. Bireyler, genellikle metinleri daha hızlı okur ve daha kapsamlı bilgiye erişebilirler. Bu beceriler, kitap okuma sürecini de olumlu yönde etkiler. Makaleler, karmaşık konuları özetleyerek anlamayı kolaylaştırır ve okuma hızını artırır. Bu eksende, makale okuma alışkanlığı olan bireyler, derinlemesine kitap okuma pratiği yapma eğilimindedirler. Düzenli makale okuma, zihinsel gelişimi destekler ve bilişsel esnekliği artırır. Makaleler genellikle tartışmalı konuları ele alır ve okuyucuları farklı perspektiflerle tanıştır. Bu bağlamda, makaleler eleştirel düşünme yetisini güçlendirir ve okuyucuların kendi fikirlerini oluşturma kapasitelerini artırır. Bu çerçevede düzenli makale okuyan bireyler, kitap okuma sürecinde daha analitik ve derinlemesine düşünen bir yaklaşım benimserler. Bu çalışmada, düzenli makale okumanın kitap okumaya etkisi incelenmiş ve teorik açıdan yeni bir model geliştirilmiştir. Makale Esaslı Kitap Okuma Tekniği (MEKOT), baskı kitap okuma alışkanlığı olanlara, akademik okuma ve çalışmalar yapanlara ve kitap okuma alışkanlığı kazanmak isteyenlere yönelik geliştirilen, birden fazla kitabı ya da kaynağı aynı anda okuma, anlama ve kavrama konusunda kullanıcılara destek vermek amacıyla tasarlanmış bir konsepttir. MEKOT, her biri kullanıcıların kitap okumasını teşvik edecek, okuma alışkanlıklarını takip edecek ve ilgi alanına uygun kitap tavsiye edecek farklı modüllerden oluşmaktadır.

Anahtar kelimeler: Makale Esaslı Kitap Okuma, Beceri Gelişimi, Model Önerisi.

AN INNOVATIVE AND CONTEMPORARY MODEL: ARTICLE-BASED BOOK READING TECHNIQUE (ABBRT)

ABSTRACT

Reading plays a critical role in the process of acquiring knowledge, developing thinking skills and becoming culturally enriched. In this sense, books have been a means of transmitting humanity's knowledge, experiences, and art for years. In recent years, digitalization and the proliferation of short texts have had a negative impact on regular book reading habits. That said, reading articles has become a critical skill in today's rapidly changing information age. Articles provide readers with in-depth knowledge on specific topics and offer the opportunity to follow the current research. These individuals are usually able to read texts faster and access more comprehensive information. These skills also positively impact the book reading process. Articles summarize complex topics, facilitating comprehension and increasing reading speed. On this axis, individuals who own the habit of reading articles tend to practice in-depth book reading. Regular article reading supports mental development and increases cognitive flexibility. Articles often tackle controversial topics and introduce readers to a variety of perspectives. In this context, articles strengthen critical thinking and increase readers' capacity to form their own opinions. In this framework, individuals who regularly read articles adopt a more analytical and in-depth thinking approach in the book reading process. In the present study, the effect of regular article reading on book reading was delved into and a novel theoretical model was developed. The Article-Based Book Reading Technique (ABBRT) is a concept designed to support users in reading, understanding, and comprehending more than one book or source at the same time, developed for those who possess the habit of reading print books, those who do academic reading and studies, and those who want to gain the habit of reading books. ABBRT consists of different modules, each of which encourages the users to read books, track their self-reading habits and recommend books of interest.

Keywords: Article-Based Book Reading, Skill Development, Model Proposal.

GİRİŞ

Okuma, insanların bilgi edinme, düşünme yeteneklerini geliştirme ve kültürel açıdan zenginleşme sürecinde kritik bir rol oynar. Kitaplar, yıllardır insanlığın bilgi birikimini, deneyimlerini ve sanatını aktarma aracı olmuştur. Ancak, son yıllarda dijitalleşmenin ve kısa metinlerin yaygınlaşmasının, düzenli kitap okuma alışkanlıklarını olumsuz etkilediği görülmektedir. Bu çalışmada, düzenli makale okumanın kitap okumaya etkisi incelenmiş ve bu alışkanlığın bireyler üzerindeki faydaları ele alınmıştır. Düzenli makale okuma, günümüzde hızla değişen bilgi çağında kritik bir beceri haline gelmiştir. Makaleler, spesifik konular hakkında derinlemesine bilgi sağlar ve güncel araştırmaları takip etme imkânı sunar (Angoletto ve Queiroz, 2020). Düzenli makale okuyan bireyler, bilgiye daha hızlı erişme ve analiz etme yeteneklerini geliştirirler. Kitap okuma, bireylerin bilişsel yeteneklerini geliştirirken empati kurma, hayal gücünü genişletme ve eleştirel düşünme becerilerini güçlendirme gibi bir dizi fayda sunar. Kitaplar, geniş bir konu yelpazesini kapsayarak okuyucuların dünyayı farklı bakış açılarından görmelerini sağlar. Ayrıca kişilerin kitap okuma, dil becerilerini artırır ve kelime dağarcığını genişletir (Akyol, 1997).

Düzenli makale okuma alışkanlığı olan bireyler, genellikle daha hızlı okur ve daha kapsamlı bilgiye erişebilirler. Anılan beceriler kitap okuma sürecini de olumlu yönde etkiler. Makaleler, karmaşık konuları özetleyerek anlamayı kolaylaştırır ve okuma hızını artırır (Karaaslan, 2016). Böylece, makale okuma alışkanlığı olan bireyler, derinlemesine kitap okuma pratiği yapma eğilimindedir. Düzenli makale okuma, zihinsel gelişimi destekler ve bilişsel esnekliği artırır. Makaleler genellikle tartışmalı konuları ele alır ve okuyucuları farklı perspektiflerle tanıştır. Bu durum eleştirel düşünme becerilerini güçlendirir ve okuyucuların kendi fikirlerini oluşturma yeteneklerini artırır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde düzenli makale okuyan bireyler, kitap okuma sürecinde daha analitik ve derinlemesine düşünen bir eğilimdedir (Altındağ ve Senemoğlu, 2013). Kitaplar, karakter gelişimi, duygusal zekâ ve empati yeteneğinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynar. Bununla birlikte düzenli makale okuma da bireyler üzerinde benzer etkilere sahiptir. Makaleler, farklı insanların deneyimlerini ve duygularını anlatarak okuyucuların kendileri ile empati kurmalarını sağlar. Dahası makaleler genellikle güncel olayları ele aldığından, okuyucuların duygusal zekâ seviyelerini artırır ve olaylara farklı perspektiflerden bakma yeteneklerini geliştirir. Bunlar ışığında denilebilir ki düzenli makale okuma eylemi, bireylerin bilgiye erişimini artırırken analitik düşünme potansiyellerini geliştirir ve duygusal zekâ seviyelerini yükseltir. Bu nedenle her iki okuma türünün birlikte desteklenmesi, bireylerin entelektüel ve duygusal açıdan daha zengin bir yaşam sürmelerine yardımcı olabilir. Düzenli makale okuma aynı zamanda her yaşta bireyin akademik başarısını da olumlu yönde etkilemektedir.

Akademik başarı, bir öğrencinin eğitim hayatında elde ettiği başarıların genelini ifade eder. Bu başarı, sınav sonuçlarından not ortalamalarına, proje sunumlarından araştırmalara kadar çeşitli ölçütlerle değerlendirilebilir (Dunn, Baguley ve Brunson, 2014). Düzenli makale okumanın öğrencilerin akademik başarılarını etkileyebileceği bir gerçektir. Makaleler, çok çeşitli konuları ele alır ve bu konularda geniş bir kelime dağarcığı ile okuyucuya ulaşır. Dolayısı ile düzenli makale okuyan öğrenciler, sürekli olarak yeni kelimelerle karşılaşır ve bunları anlamak için çaba harcarlar. Bu durum, öğrencilerin kelime dağarcığını genişletir ve dil becerilerini

ilerletir. Daha zengin bir kelime bilgisi, öğrencilerin akademik metinleri daha iyi anlamalarına ve yazılı iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Grabe, 2009).

Makaleler, genellikle karmaşık konuları analiz eder ve okuyucuya farklı bakış açıları sunar. Düzenli makale okuyan öğrenciler, bu metinleri anlamak için eleştirel düşünme becerilerini kullanmak zorundadırlar (Ayyıldız ve Yılmaz, 2021). Makalelerde sunulan argümanları değerlendirme, kanıtları sorgulama ve mantıklı sonuçlara ulaşma gibi girişimler, öğrencilerin eleştirel düşünme yeteneklerini artırır. Bu yetenekler, öğrencilerin akademik metinleri daha derinlemesine analiz etmelerine ve kendi düşüncelerini daha etkili bir şekilde ifade etmelerine yardımcı olur. Makaleler, genellikle bilimsel araştırmalara dayalıdır ve belirli konuları detaylı bir şekilde inceler. Düzenli makale okuyan öğrenciler, bu metinleri okurken araştırma becerilerini de geliştirirler. Makalelerde sunulan verileri analiz etme, kaynakları değerlendirme ve sonuçlara ulaşma gibi edimler, öğrencilerin araştırma yeteneklerini güçlendirir. Bu anlamda, tüm bunlar öğrencilerin ders çalışma, proje yapma ve tez yazma gibi akademik çalışmalarını daha etkili bir şekilde yerine getirmelerine olanak tanır (Schramm, 2008). Düzenli makale okumak, öğrencilerin okuma ve kavrama hızlarını artırır. Makaleler genellikle yoğun bilgi içerir ve hızlı okuma becerisini gerektirir. Düzenli makale okuyan öğrenciler, zamanla okuma hızlarını artırır ve karmaşık metinleri daha hızlı bir şekilde kavrayabilirler. Esasen düzenli makale okumanın akademik başarıya etkisi, öğrencilerin dil becerilerini, eleştirel düşünme yeteneklerini, araştırma becerilerini ve okuma hızını artırarak farklı yönlerde ortaya çıkar. Makalelerin sunmuş olduğu zengin bilgi ve çeşitli perspektifler, öğrencilerin ders çalışma ve proje yapma süreçlerinde önemli bir avantaj sağlar (Revelle ve Zinbarg, 2009). Bu nedenle, düzenli makale okuma alışkanlığının teşvik edilmesi öğrencilerin akademik başarılarını artırabilir ve genel öğrenme deneyimlerini zenginleştirebilir.

Düzenli bir şekilde makale okuyabilmek için ise şu önerilerde bulunulabilir:

Günlük Okuma Hedefleri Belirleme: Her gün belirli bir süre veya belirli bir sayıda makale okuma hedefi belirlenmesi. Bu hedeflerin küçük ve ulaşılabilir tutulması, örneğin günde 30 dakika okuma veya bir makale okuma gibi.

Okuma Listesi Oluşturma: İlgi çeken konuları veya belirli bir alanda uzmanlaşmak istenilen konuları içeren bir okuma listesi oluşturulması. Bu liste, okuma materyallerinin düzenli olarak seçimine ve hedefe uygun olarak okumaya yardımcı olabilir.

Zaman Yönetimi: Gün içinde uygun zaman dilimlerinin belirlenerek düzenli olarak okuma yapmaya zaman ayrılması. Örneğin, sabahları kahvaltıdan önce veya akşamları yatmadan önce bir okuma oturumu düzenlenebilir.

Not Almak ve Tartışma Yapmak: Okunulan makalelerden notlar alınması ve üzerinde düşünülmesi yararlı olacaktır. Makalelerle ilgili sorular sorulması ve bu soruların araştırılması veya tartışılması yerinde olacaktır. Bu, okunulanların daha derinlemesine şekilde anlaşılmasına ve öğrenmenilmesine yardımcı olabilir.

Grup Okuması Çalışmaları: Düzenli olarak bir okuma grubuna katılınması veya arkadaşlarla bir araya gelerek belirli bir konuda makaleler okunulup ve tartışılması anlamlı olacaktır. Bu eylem, farklı bakış açılarına tanık olmak ve daha geniş bir perspektif kazanmaya destek olabilir.

Çeşitli Kaynakları Kullanma: Salt bilgi veya eğlence amaçlı olmayan; farklı disiplinlerden ve farklı türlerden makaleler okunması faydalıdır. Akademik makaleler, haber makaleleri, popüler bilim yazıları ve diğer türler arasında çeşitlilik sağlamak, genel okuma becerilerini geliştirebilir.

Görsel Okuma İşaretleri Kullanma: Makalelerde ana fikirleri belirlemek için başlıklar, alt başlıklar, vurgulanan kısımlar ve grafikler gibi görsel okuma işaretlerini kullanılması manalı olacaktır. Bu, okumayı hızlandırabilir ve anlamlandırma sürecine katkı sunabilir.

Bu uygulama örnekleri, düzenli makale okuma alışkanlığının geliştirilmesine ve akademik başarının artırılmasına yardımcı olabilir. Önemli olan sürekli olarak okuma yapmak ve bu alışkanlığı yaşam tarzının bir parçası haline getirmektir. Ancak yukarıda ifade edinilen alışkanlıkları belirli bir disiplin ve sistematik içerisinde yürütmek her zaman mümkün olmayabilir. Bu konuda MEKOT (MAKALE ESASLI KİTAP OKUMA TEKNİĞİ) oldukça başarılı ve etkili bir uygulama; bir araç olacaktır. Alan yazında MEKOT uygulamasına yakın özellikleri bulunan ancak MEKOT kadar etkin olmadığı düşünülen bazı uygulamalar da bulunmaktadır.

Goodreads: Aralık 2006'da yazılım mühendisi ve girişimci Otis Chandler tarafından hayata geçirilen özel bir sosyal kataloglama uygulamasıdır. Söz konusu site, kişilerin üye olarak kitap kaydetmesi ve kendilerine ait kataloglar, okuma listeleri oluşturmalarına imkân vermektedir. Üyeler, aynı zamanda kendi kitap tavsiye ve tartışma gruplarını da oluşturabilir. Aralık 2007'de sitenin 650 bin üyesi bulunurken 10 milyon adet de kitap eklenmiştir. Ocak 2010'da sitede 78 milyon kitap sayısına ulaşılmıştır. Temmuz 2011'de yayınlanan bir deklarasyonda Goodreads'in 5.2 milyon üyesi bulunduğu belirtilmiştir. 2015 yılında, sitenin kendi verilerine göre 30 milyon üyesi bulunmaktadır. Bunun yanında, bu zamana dek siteye 900 milyon kitap eklenmiş ve 34 milyon incelemede bulunulmuştur. Sitenin merkezi San Francisco'da bulunmaktadır (URL-1, 2024).

Librarything: Kitap katalogları ile çeşitli kitap meta verilerini depolamak ve paylaşmak için kullanılan bir sosyal kataloglama uygulamasıdır. Yazarlar, kişiler, kütüphaneler ve yayımcılar tarafından kullanılır. Haziran 2020 itibarıyla 2 milyon 375 bin kullanıcısı mevcuttur ve 135 milyonu aşkın kitap kataloglanmıştır (URL-1, 2024).

Anobii: Anobii, farklı profillerdeki okuyucuları hedefleyen bir sosyal ağ sitesidir. Bu site, 2006 yılında Greg Sung tarafından açılmıştır. HMV Group, HarperCollins, Penguin ve Random House tarafından da desteklenmektedir. Anobii'nin 20'den fazla ülkede okuyucusu vardır fakat en çok İtalya'da popülerliğini korumakta olduğu gözlenmiştir.

Booklikes: Yazılım mühendisi, e-ticaret analisti ve girişimci Dawid Piaskowski ile dilbilimci ve edebiyat bilimci Joanna Grzelak-Piaskowska tarafından Haziran 2011'de kurulan bir "sosyal kataloglama" platformudur. Bu site, bireylerin Booklikes'in kitap ve incelemelerden oluşan veri tabanında özgürce aramalar yapmasına olanak tanımaktadır. Kullanıcılar, kütüphane katalogları oluşturmak için kayıt yapabilir ve belli kitapları işaretleyebilir.

Ayrıca kendi kitap önerileri ve tartışma gruplarını da oluşturabilirler (URL-1, 2024). 14 Mayıs 2013'te bu sitenin şu anki haliyle herkese açık olan beta testinde 8000 blog yazarının toplandığı kaydedilmiştir. Booklikes, 17 Nisan 2012'de Polonya'daki en yenilikçi küçük işletme olarak bir ödül kazanmıştır. Ekim 2013 itibariyle, site ziyaretçilerinin yaklaşık olarak %45'i Amerika Birleşik Devletleri'nden gözlenmiştir; platformun popülaritesinin arttığı diğer ülkeler arasında ise Polonya, Belçika, Kanada, Birleşik Krallık, Hollanda, Almanya ve Mısır bulunmaktadır.

Görüldüğü üzere MEKOT uygulamasına benzeyen ama kullanım amacı ve çalışma sistematığı olarak farklı özelliklerde bulunan belli başlı uygulamalar bulunmaktadır. Bu çalışmada, MEKOT uygulamasının güçlü yönleri ve alan yazına olan katkıları detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmada, kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesi amacıyla karşılaştırmalı bir model önerisi sunulmaktadır. Bu kapsamda nitel araştırma yaklaşımlarından olan doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi ile alan yazında bulunan çalışmalar ve mevcut uygulamalar detaylı bir şekilde incelenmekte ve karşılaştırmalı çıkarımlar yapılmaktadır (Batdı, 2019; Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2014). Araştırma sürecinde doküman incelemesi yapılması ve herhangi bir katılımcının bulunmaması nedeniyle etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde MEKOT uygulamasının amaçları, detayları, uygulama aşamaları, kazanımları ve içeriği hakkında kapsamlı bir bilgilendirme yapılmıştır. Şekil 1'de MEKOT uygulamasının amaçları sunulmuştur.

Şekil 1. MEKOT Uygulamasının Amaçları

Şekil 1'de görüldüğü üzere MEKOT uygulaması, düzenli bir okuma tekniği oluşturmakta, okuma alanlarının kategorize edilmesini sağlamakta, okunan kitap/makalelere yönelik arşiv oluşturmasına imkân tanımakta ve bulut tabanlı teknoloji kullanımını yaygınlaştırmaktadır. MEKOT, her biri kullanıcıların kitap okumasını teşvik edecek, okuma alışkanlıklarını takip edecek ve ilgi alanına uygun kitap tavsiye edecek farklı modüllerden

oluşmaktadır. MEKOT, kitapları bölüm temelinde, yani makale odaklı değerlendirerek akademik okumayı teşvik etmektedir. Şekil 2’de MEKOT uygulamasının hedefleri bulunmaktadır.

Şekil 2. MEKOT Uygulamasının Hedefleri

MEKOT uygulaması, belirli amaç ve alt hedefleri hayata geçirebilmek adına bir dizi yöntem kullanmaktadır. Söz konusu yöntemler dokuz aşamadan ve yine dokuz farklı modülden meydana gelmektedir. Şekil 3’te MEKOT uygulamasına yönelik yöntem adımları sunulmuştur.

MEKOT YÖNTEM	
1.	Bilgi kaynakları oluşturulacak
2.	Programlanmış okumalar yapılacak
3.	Bütün makaleler modülü oluşturulacak
4.	Seçme/Kişiselleştirilmiş makaleler modülü oluşturulacak
5.	Seçme makalelerin önemli olanların sesli okumaları yapılacak
6.	İncelemeler modülü oluşturulacak
7.	E-Kitap modülü oluşturulacak
8.	Okumalar arşivlenecek
9.	İngilizce versiyonlar oluşturmak

Şekil 3. MEKOT Yöntem Adımları

Şekil 3’te ilk olarak bilgi kaynaklarının oluşturulmasıyla birlikte sürecin başladığı ve en son okumaların İngilizce versiyonlarının da hazırlanarak tamamlandığı görülmektedir. MEKOT uygulamaları bu yönetime ek olarak, belirtilmiş olduğu üzere, dokuz farklı modülden oluşmaktadır. Bu modüller aşağıdaki gibidir:

Modül 1: Bu kapsamda öncelikle proje kullanıcıları, şahsi kütüphanelerini; siyaset, sosyoloji, genel kültür ve edebiyat vb. olarak çeşitli kategorilerde kitap kataloğu ile muhafaza edecektir. Kullanıcılar, proje, elektronik kitap ve kitap bölümleri ile basılı kitapların üst verisini tutacak alt yapısı sayesinde de kendi dijital kitaplıklarını oluşturabilecek ve okudukları kitapları arşivleyebilecektir.

Modül 2: Okunması hedeflenen kitap listelerinin yer alacağı MEKOT ile kullanıcılar kendi oluşturacakları okuma programlarını takip ederek kitap okuma “öz performanslarını” analiz edebileceklerdir.

Modül 3: Makaleler, akademik kitapların yapı taşlarıdır. Bir konuyu, kavramı, olayı anlamak ve literatür taraması yapmak için makale okumak oldukça önemlidir. MEKOT, makale temelli yaklaşımı ile hem basılı hem e-kitap kategorisinde barındıracağı geniş veri tabanı ile kullanıcıların okuma alışkanlıklarını artırırken okuma takibini amaçlamaktadır.

Modül 4: Günlük seçme makaleleri içerecek olan 4.modül ile okuyucular, günlük bazda okudukları makaleleri kataloglayabileceklerdir.

Modül 5: Günlük sesli okumalar ile sesli okumalar bölümü bünyesinde kullanıcıların eklediği sesli okumalar ses kaydı ile muhafaza edilecektir.

Modül 6: Tüm makalelerin bulunacağı bu modül, okuyucular için bir arşiv görevini görecektir.

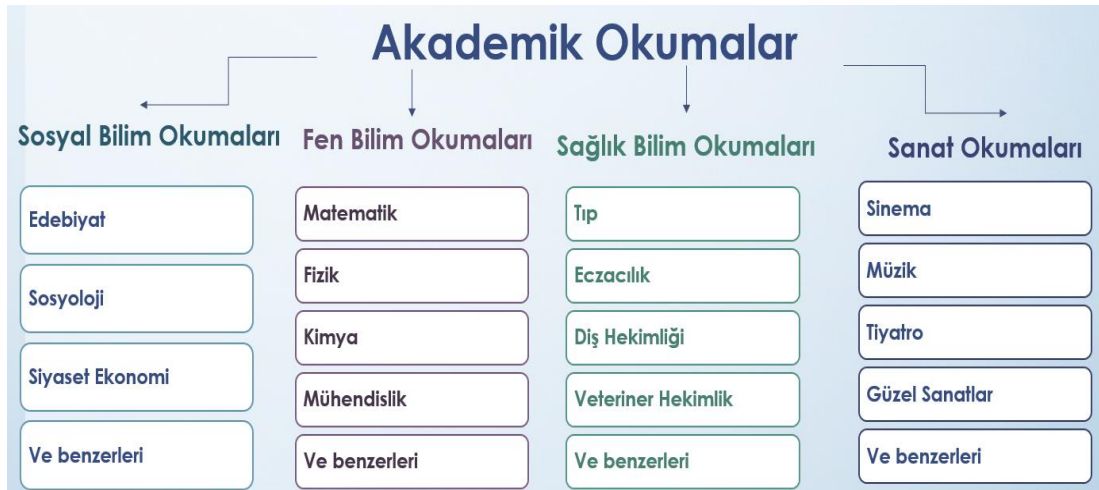
Modül 7: İnceleme araştırma modülü, kavramlar, bir yazar, bir kitap ve internet makalelerinden oluşmaktadır. Okuyucular bu modül sayesinde çevrim içi biçimde okudukları makaleleri de takip edebilecek; araştırmalarını kavram, kitap ve yazar temelli olarak düzenli şekilde gerçekleştirebileceklerdir.

Modül 8: Serbest okumaların yer alacağı Modül 8 ile MEKOT, “tesadüfi okumayı” sonlandırarak, kullanıcılarının tüm okumalarının etkin takibini sağlayacaktır.

Modül 9: Sonucu olan bu modülde, okumaların özetleri çıkarılacak ve İngilizce versiyonları hazırlanacaktır.

MEKOT UYGULAMASININ DİĞER UYGULAMAR İLE KARŞILAŞTIRILMASI: ÖNE ÇIKAN YÖNLER

MEKOT uygulamasında öncelikli olarak okuma alanları belirlenmekte ve okuma kültürü disiplinler düzeyinde dikkatli bir şekilde ilerlemektedir. Şekil 4’te akademik okuma alanları sunulmuştur.

Şekil 4. MEKOT Akademik Okuma Alanları

MEKOT uygulamasında okuma alanları belirlendikten sonra, tüm kitaplar ve kitap bilgileri tek bir ekrandan ulaşılabilir, okunacak kitapları ve takip listesi görüntülenebilir. Yapay Zekâ destekli kitap tavsiye sistemi ile ilgili alanındaki diğer kitapları kullanıcılar seçebilir. Aynı zamanda kullanıcılar, kitap okuma planlarından seçimler yapabilecektir. Seçilen plana göre kullanıcılar uyarılacak ve takip edilecektir. Ayrıca yapılan görevlere göre ödül verilecek ve yarışmalar dahi düzenlenebilecektir. MEKOT uygulamalarında kullanıcılar kendi profillerini oluşturabilirler. Karşılıklı olarak iletişim kurabilir, anket yapabilir ve kendi fikirlerini yayınlatabilecekleri mikro-blog profile sahip olabilirler. MEKOT ile Türkiye’de ilk etapta 110 Üniversiteye akademik veri tabanı sağlayan profesyonel yazılım altyapısı kullanılacaktır. Bu özelliklere ek olarak kurumsal üyeliklerde hayata geçirilecek ve gerek bireysel gerek kurumsal olarak MEKOT uygulamaları rahatlıkla kullanılabilir. Şekil 5’te MEKOT uygulamalarında uygulamalara yönelik akış diyagramı sunulmuştur. Şekil 5’te MEKOT uygulamalarında kurumsal üyelik seçenekleri sunulmuştur.

Şekil 5. MEKOT Kurumsal Üyelik

MEKOT uygulamasında okuma alanları belirlendikten sonra, tüm kitaplar ve kitap bilgileri tek bir ekrandan ulaşılabilir, okunacak kitapları ve takip listesi görüntülenebilir. Yapay Zekâ destekli kitap tavsiye sistemi ile ilgili alanındaki diğer kitapları kullanıcılar seçebilir. Bununla beraber kullanıcılar, kitap okuma planlarından seçimler yapabilecektir. Seçilen plana göre okuyucular yönlendirilecek ve takip edilecektir. Bunların dışında tamamlanan görevlere istinaden ödüller verilebilecek ve yarışmalar düzenlenebilecektir. MEKOT uygulamalarında kullanıcılar kendi profillerini de oluşturabilirler. Karşılıklı olarak; birbirleri ile iletişim kurabilir, anketler düzenleyebilir ve kendi fikirlerini yayınlatabilecekleri mikro-blog profile sahip olabilirler. MEKOT ile Türkiye’de ilk aşamada 110 Üniversiteye akademik veri tabanı sağlayan profesyonel yazılım alt yapısı kullanılacaktır. Bu özelliklere ek olarak kurumsal üyelikler de hayata geçirilecek ve bireysel ile kurumsal temelde MEKOT uygulamaları rahatlıkla kullanılabilir. Şekil 6’da MEKOT uygulaması akış diyagramı görülmektedir.

Şekil 6. MEKOT Uygulaması Akış Diyagramı

TARTIŞMA ve SONUÇ

Okuma, özellikle eğitim öğretim sürecinde temel bir beceridir ve öğrenenlerin akademik başarılarını doğrudan etkileyebilir. Bununla birlikte, birçok öğrenci okuma sürecini tam anlamıyla yönetmekte zorlanabilir ve bu da akademik performanslarını olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle, öğrencilere alternatif uygulamalarla okuma stratejileri tanıtılmalıdır. Okuma stratejilerini öğretmenin en doğru yönü, tüm öğrenenlerin metni anlama sürecini iyileştirmek ve onları başarılı okuyucular haline getirmektir (Bishara, 2017). Bu stratejiler, okuma sürecinin tüm yönlerini kapsar ve onlara metni daha iyi kavramaları için rehberlik eder.

Okuma stratejileri öğretimi, öğrencilerin metinleri daha etkili bir şekilde işlemelerini de sağlayabilir. Örneğin, öğrencilere bir metni nasıl analiz edeceklerini öğretmek, içerik ve yapı hakkında daha derin bir anlayış geliştirmelerine yardımcı olabilir (Batur, Gülveren ve Bek, 2010). Bu girişim, öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmelerine ve akademik metinlerle daha başarılı bir şekilde başa çıkmalarına olanak tanır. Tüm bunlar, akademik tabanlı bir okuma sistemine duyulan ihtiyacı gözler önüne sermektedir. MEKOT bu yönüyle alanında öncü olarak gösterilebilecek bir yapıya sahiptir.

Okuma stratejilerinin öğretilmesi aynı zamanda okuma sorunlarının nedenlerini belirlemeye yardımcı olabilir (İleri, 2017). Örneğin, bir öğrencinin okuma sorunu teknik yönlerle ilişkilendirilebilirse, kendisine bu alanda destek sağlanabilir. Benzer şekilde, bir öğrencinin sorunu içerik veya yapıyla ilgiliyse, öğretmenler bu alanda da kendisine rehberlik edebilirler (Ayyıldız ve Yılmaz, 2023). Bu süreç, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak öğrenme deneyimlerini iyileştirebilir. Okuma stratejilerinin öğretilmesi, öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmekle kalmaz aynı zamanda onları daha bağımsız ve etkili okuyucular haline getirebilir. Bu stratejileri kullanan öğrenciler, çeşitli metin türleriyle karşılaştıklarında onlarla daha etkili bir şekilde başa çıkabilir ve okuma becerilerini sürekli olarak iyileştirmek için kendilerini daha yetkin hissedebilir (Haigh et al., 2011).

Sonuç olarak, öğretmenlerin öğrencilere okuma stratejilerini öğretmeleri, öğrencilerin akademik başarılarını artırmak için önemli bir adımdır. Bu stratejiler, öğrencilerin metinleri daha iyi kavramalarını sağlar ve onları onları başarılı okuyucular haline getirir. Bu nedenle, okuma stratejilerinin dikkatlice öğretilmesi ve uygulanması, öğrencilerin başarılı bir okuma pratiği geliştirmelerine yardımcı olabilir. MEKOT kompleks ve güçlü yapısı ile bu süreçte de sürekliliği olan; sürdürülebilir bir çalışma sistemini hayata geçirmektedir.

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, MEKOT uygulamalarına benzer uygulamaların alan yazında sıklıkla tercih edildiği ve bu çalışmaların belirli periyotlarla güncellenmesi gerektiği görülmektedir. Bu noktada MEKOT, dinamik, süreklilik arz eden ve uygulama kolaylığı sağlayan inovatif bir uygulama modelidir. Her yaşta bireyler ve öğrenciler bu uygulamayı kullanabilir ve uygulamayı çalışmalarına, hayatlarına entegre edebilirler.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir. Araştırma nitel yaklaşımları içeren doküman incelemesi çalışmasıdır. Bu nedenle etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamıştır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu makalede tüm yazarlar eşit katkı oranına sahiptir.

KAYNAKÇA

- Angoletto, R., & Queiroz, V. C. (2020). Covid-19 and the challenges in education. *The Centro de Estudos Sociedade e Tecnologia*, 5(2), 1-2. <http://www.cest.poli.usp.br/en/boletins/>
- Akyol, H.(1997). Okuma ve prensipleri. *Çağdaş eğitim*, 22(233), 26-279.
- Altındağ, M., & Senemoğlu, N. (2013). Metacognitive skills scale. *Hacettepe University Journal of Education*, 28(1), 15-26.
- Ayyıldız, P., & Yılmaz, A. (2021). 'Moving the kaleidoscope' to see the effect of creative personality traits on creative thinking dispositions of pre-service teachers: The mediating effect of creative learning environments and teachers' creativity fostering behavior. *Thinking Skills and Creativity*, 41, 100879, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100879>
- Ayyıldız, P., & Yılmaz, A. (2023). Effective school management: Leadership capacity of the school principal. D. Outhwaite & C.A. Simon (Edts.). In *Leadership and Management for Education Studies: Introducing Key Concepts of Theory and Practice* (pp.46-58). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003321439>
- Batdı, V. (2019). *Meta-tematik analiz*. Batdı, V. (Ed.). Meta-tematik analiz örnek uygulamalar içinde, (s. 1-76). Anı Yayıncılık.
- Batur, Z., Gülveren, H. & Bek, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak eğitim fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 32-49.

- Bishara, S. (2017). School effectiveness and student achievement. *International Journal of Contemporary Research and Review*, 8(02), 20171-20188. <https://dx.doi.org/10.15520/ijcrr/2017/8/02/123>
- Dunn, T. J., Baguley, T., & Brunsden, V. (2014). From alpha to omega: A practical solution to the pervasive problem of internal consistency estimation. *British Journal of Psychology*, 105, 399-412.
- Grabe, W. (2009). *Reading in a second language: Moving from theory to practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Haigh, E. A. P., Moore, M. T., Kashdan, T. B., & Fresco, D. M. (2011). Examination of the factor structure and concurrent validity of the Langer Mindfulness/Mindlessness Scale. *Assessment*, 18, 11-26.
- İleri, A. (2017). Okuma kültürü ve okul kütüphaneleri raporu 2017/okul kütüphanecileri derneği, *Türk Kütüphaneciliği* 31, 2 (2017), 259-262.
- Karaaslan, S. (2016). Türk eğitim politikasında okuma alışkanlığı. *Bilgi Dünyası*, 17(1) 104-119.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çev. M. Bütün ve S. B. Demir, Ed.) Pegem Akademi Yayıncılık.
- Revelle, W., & Zinbarg, R. (2009). Coefficients alpha, beta, omega, and the glb: Comments on Sijtsma. *Psychometrika*, 74, 145-154.
- Schramm, K. (2008). Reading and good language learners. In C. Griffiths (Ed.), *Lessons from good language learners* (pp. 231-243). Cambridge: Cambridge University Press.
- URL-1 (2024). Wikipedia. Erişim Tarihi: 12.12.2023. <https://tr.wikipedia.org/wiki?curid=1421355>